

Список бібліографічних посилань

1. Дихтун А. В., Копаниця І. В. Підтвердження професійної компетенції як один з засобів зниження аварійності на автомобільних дорогах України. *Науково-виробничий журнал*. 2018. № 3 (255). С. 21–27.
2. Присяжна Л. Безпека дорожнього руху: чого чекати від новацій у регулюванні // Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ : сайт. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1492:dorozhniy-ruk5&catid=71&Itemid=382 (дата звернення: 03.04.2020).
3. Про затвердження Типової навчальної програми підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів : Постанова Кабінету Міністрів України від 02.03.2010 № 229 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/229-2010-p> (дата звернення: 03.04.2020).
4. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : Наказ МВС України від 26.01.2016 № 50 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16> (дата звернення: 03.04.2020).

Отримано 06.04.2020

УДК 378.147:[351.743:796](477)(045)

ХАЦАЮК О. В.,

заслужений тренер України, суддя національної категорії з боротьби самбо, заступник начальника кафедри фізичної підготовки та спорту Національної академії Національної гвардії України (м. Харків);

 <https://orcid.org/0000-0002-4166-9099>

ЧИННИКИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ

У статті розглядаються актуальні питання визначення необхідних критеріїв, показників та рівнів сформованості готовності майбутніх офіцерів Національної гвардії України (НГУ) до виконання службових обов'язків на первинних офіцерських посадах. На сучасному етапі реформування силових структур України до стандартів НАТО, урахування наявного досвіду бойових дій, рівень готовності до виконання завдань за призначенням військовослужбовців НГУ можливо забезпечити лише при достатньому розвитку всіх її складових та компонентів. Перевага в одному з-них неспроможна компенсувати недоліки у іншому. Важливим являється й той факт, що від рівня професійної підготовленості офіцерів, їхнього вміння швидко та вірно орієнтуватися у складних умовах службово-бойової діяльності (екстремальних умовах), приймати виважені рішення – значною мірою залежить успіх виконання завдань за призначенням підлеглим особовим складом.

Ключові слова: спеціальна фізична підготовка, функціональна готовність, готовність, майбутні офіцери, завдання за призначенням, професійна підготовка, критерії, показники, рівні.

Постановка проблеми. На сучасному етапі реформування силових структур України до стандартів НАТО, урахування досвіду бойових дій, рівень готовності до виконання завдань за призначенням військовослужбовців Національної гвардії України (НГУ) можливо забезпечити лише при достатньому розвитку всіх її складових та компонентів. Перевага в одному з-них неспроможна компенсувати недоліки у іншому [1].

Важливим являється й той факт, що від рівня професійної підготовленості офіцерів, їхнього вміння швидко та вірно орієнтуватися у складних умовах службово-бойової діяльності, приймати виважені рішення – значною мірою залежить успіх виконання завдань за призначенням підлеглим особовим складом.

Дослідження виконано у відповідності до планів: науково-дослідної роботи і дослідно-конструкторських робіт кафедри фізичної підготовки та спорту Національної академії Національної гвардії України (2018-2020 р.р.) та плану науково-дослідної роботи Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка за темою «Професійно-особистісне становлення майбутнього фахівця у вищій школі в контексті інтеграції України до європейського освітнього простору» (номер державної реєстрації 0117U004242).

Аналіз досліджень. Проведений аналіз науково-методичної та спеціальної літератури (інтернет-джерел) у напрямі удосконалення рівня професійної підготовленості майбутніх офіцерів НГУ та інших силових структур, дозволяє зробити висновок, що концептуальні основи військової освіти майбутніх командирів (начальників) розкрито у роботах: Барабанщикова А. В., Божка С. А., Бикової О. В., Вайди Т. С., Гуртового Д. Є., Діденка О. В., Зоря Я. Б., Івашкової Т. О., Капінуса О. С., Коби О. В., Полторака С. Т., Платонова І. В., Рахманова В. О., Радванського І. Г., Тогочинського О. М., Швеця Д. В., Ягупова В. В. та інших фахівців даного напрямку.

Однак в наукових працях вище зазначених фахівців не врахований аспект позитивного впливу засобів спеціальної фізичної підготовки, сучасних технічних засобів навчання на готовність майбутніх офіцерів до виконання завдань за призначенням, що підкреслює актуальність обраного напрямку дослідження.

Мета статті – визначення критеріїв, показників та рівнів сформованості готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням.

Досягнення мети та завдань дослідження передбачає проведення аналізу сучасних наукових підходів, які представлені у спеціальній науково-методичній літературі психолого-педагогічного напрямку та стосуються визначення необхідного діагностичного інструментарію.

Виклад основного матеріалу. Педагогічна наука під поняттям «критерій» трактує об'єктивну ознаку, за допомогою якої здійснюється порівняльна оцінка явища (процесу) яке досліджується, ступеня розвитку його у різних досліджуваних осіб, чи сукупність таких якостей явища (феномену), що відображають його суттєві характеристики тому і підлягають оцінці [2]. Характеристика критерію прямо залежить від об'єкта дослідження. У свою чергу, моніторинг доцільно розглядати як методологічний інструментарій управління якістю освітнього процесу, який необхідний у вигляді засобу для вибору напрямів розвитку професійної підготовки і є підґрунтям для оцінювання дійсного рівня освітніх досягнень курсантів та слухачів вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ) Національної гвардії України. Підсумовуючи вище зазначене доцільно константувати, що критерій сформованості готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдання за призначенням – це еталон для визначення та оцінювання дійсного його стану, який являє собою сукупність ознак для висновку про ступінь відповідності фактичного рівня сформованості зазначеної готовності встановленим вимогам та визначеними завданнями і функціями НГУ у відповідності до діючих нормативно-правових актів.

Враховуючи результати проведеного моніторингу вище зазначених досліджень та особливості виділених компонентів професійної компетентності майбутніх фахівців із різних споріднених галузей, можливим є виділення однойменних для майбутніх офіцерів НГУ критеріїв оцінювання: мотиваційний; змістовий; аналітико-оцінний. Зазначені критерії забезпечують досягнення необхідного кваліфікаційного рівня спеціальної фізичної підготовленості майбутніх офіцерів НГУ завдяки використанню певних: форм, методик, методів, засобів (технічних засобів) та способів, що формує готовність майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням. Використання у повному об'ємі вище зазначеного передбачено нормативними документами з організації фізичної підготовки в НГУ [3].

Для досягнення мети (цілей) дослідження планується використання наступних форм фізичної підготовки: навчальних занять, ранкової фізичної зарядки, спортивно-масової роботи, фізичного тренування в умовах службово-бойової діяльності, індивідуального фізичного тренування. Під час педагогічного експерименту також будуть використовуватися методики діагностики ступеня фізичної підготовленості та прикладних рухових навичок, спеціальні фізичні і методичні тести. У якості засобів, які спрямовані на досягнення поставлених цілей дослідження – планується використання: фізичних вправ, спеціальних комплексів функціональної підготовки, тренажерів, технічних засобів навчання (та ін.).

У свою чергу, ступінь – порівняльна величина, яка характеризує розмір, інтенсивність чого-небудь, міра вияву чого-небудь (Словник української мови, том 9, 1978. с.807). Слід зауважити, що застосування кваліфікаційного рівня фізичної підготовленості військовослужбовців НГУ регламентовано «Інструкцією з організації фізичної підготовки в Національній гвардії України» (дод. 20) [3], яка передбачає чотирьох рівневу градацію за відповідними ступенями, що відповідає певним нормативним показникам. Бальна система оцінювання, яка використовується для визначення кваліфікаційного рівня фізичної підготовленості майбутніх офіцерів НГУ носить стимулюючий характер та сприяє підвищенню їх спеціальної фізичної підготовленості, цим самим підвищує якість та надійність виконання завдань за призначенням.

Найбільш приємливими підходами для досягнення мети дослідження та для побудови майбутньої змістово-функціональної моделі «Формування готовності майбутніх офіцерів до виконання завдань за призначенням» є: системний, структурний, комплексний, діяльнісний, особистісно-зорієнтований. Данні підходи забезпечать вирішення завдань цільового блоку вище зазначеної змістово-функціональної моделі.

У сучасній дидактиці вищої школи сформульовано дидактичні принципи, які відображають специфічні особливості освітнього процесу: забезпечення єдності наукової та навчальної діяльності студентів, професійної спрямованості, професійної мобільності, полікультурності та проблемності.

Вище перелічене приємлеве для використання в освітньому процесі майбутніх офіцерів НГУ та дозволяє виділити групу специфічних загальних принципів навчання у ВВНЗ, які синтезують існуючі принципи: орієнтованість вищої військової освіти на розвиток особистості майбутнього офіцера НГУ; відповідність змісту вищої військової освіти сучасним та прогнозованим тенденціям розвитку науки (техніки), виробництва (технології), наявного бойового досвіду; оптимальне поєднання загальних, групових та індивідуальних форм організації освітнього процесу у ВВНЗ; раціональне використання сучасних методів і засобів (технічних засобів) навчання на різних етапах підготовки майбутніх офіцерів; відповідність результатів підготовки майбутніх офіцерів НГУ вимогам, які висуваються до певної сфери їх військово-професійної діяльності; забезпечення конкурентноспроможності випускників НАНГУ у порівнянні із спорідненими ВВНЗ силових структур України та країн співучасниць блоку НАТО.

Висновки. В результаті дослідження визначені: критерії (мотиваційний, змістовий, аналітико-оцінний); показники (наведені у табл.1); рівні (вищий, високий, середній, низький) сформованості готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням.

Застосування засобів спеціальної фізичної підготовки у поєднанні із сучасним науковим інструментарієм та об'єктивне оцінювання кваліфікаційного рівня спеціальної фізичної підготовленості майбутніх офіцерів НГУ забезпечує необхідний рівень професійної підготовленості офіцера випускника ВВНЗ НГУ до виконання завдань за призначенням.

Перспективи в цьому напрямі передбачають вибір оптимальної діагностичної методики та необхідного наукового інструментарію (сучасних технічних засобів навчання) спрямованого на визначення об'єктивної оцінки рівня готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням із урахуванням вимог сьогодення.

Список бібліографічних посилань

1. Вейднер-Дубровин Л. А. Общая характеристика системы физической подготовки войск (теория и организация физической подготовки войск). СПб. : ВДКИФК, 1992. 213 с.

2. Курило В. С. Моделювання системи критеріїв оцінки розвитку освіти в регіоні. *Педагогіка і психологія*. 1999. № 2. С. 35–39.
3. Лещеня С. В., Орленко І. П., Мелешко А. О., Забродський С. С. Інструкція з організації фізичної підготовки в Національній гвардії України / під заг. ред. О. Н. Мальцева. Київ : ГУНГУ, 2014. 140 с.

Отримано 27.03.2020

УДК 377:355.541.2

ЧИЧКАН О. А.,

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри спеціальної фізичної підготовки
Львівського державного університету внутрішніх справ;

МУЗИКА Б. Ю.,

старший викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки
Львівського державного університету внутрішніх справ;

ГОЛОДІВСЬКИЙ М. Ф.,

викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки
Львівського державного університету внутрішніх справ

ЗАХИСТ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ВІД ПОГРОЗИ ПІСТОЛЕТОМ

У даній статті розглядаються особливості захисту поліцейського від правопорушника, який погрожує йому вогнепальною зброєю. Описується алгоритм дій під час озброєного нападу. Також надаються поради для навчання та відпрацювання технічних прийомів, які можна застосовувати під час захисту від погрози пістолетом.

Ключові слова: спеціальна фізична підготовка, поліцейський, погроза пістолетом.

Навчальна дисципліна «Спеціальна фізична підготовка» спрямована на підготовку здобувачів вищої освіти з високим рівнем всебічної фізичної підготовленості, здатних ефективно вирішувати оперативно-службові завдання, стійко переносити нервово-психологічні та фізичні навантаження без зниження професійної працездатності, при цьому досконало володіючи прийомами фізичного впливу та навичками самозахисту.

Загальними завданнями спеціальної фізичної підготовки є формування всебічно розвиненої особи, зміцнення здоров'я, оптимізація фізичного та психічного стану працівників Національної поліції України. Спеціальними завданнями спеціальної фізичної підготовки є виховання практичної готовності до дій по затриманню злочинця або групи злочинців, а також дій в інших нестандартних ситуаціях, реальних оперативних обставинах з забезпечення законності та правопорядку.

Захист від погрози вогнепальною зброєю – одна із найскладніших технік самозахисту. Нападаючого, що замахується на вас ножем або палицею, можна випередити, а тому, хто тримає в руці пістолет, достатньо натиснути на спуск. З близька боротися із злочинцем, який озброєний пістолетом, ризиковано та небезпечно. Здалека – взагалі неможливо. Якщо той, хто захищається, спробує наблизитися до правопорушника й захопити руку з пістолетом, то може пролунати постріл. Тому прийоми обеззброювання проводяться лише тоді, коли правопорушник, озброєний пістолетом, знаходиться поруч із вами і погрожує зброєю або намагається дістати пістолет.

Будь-яка зброя – ніж, палиця або кастет – дає нападаючому відчуття переваги, а вогнепальна зброя особливо. У злочинця, який тримає в руці пістолет і намагається вас залякати, почуття переваги часто переходить у самовпевненість. Завдяки цьому в нього знижується готовність до миттєвих дій, що уповільнює його реакцію на раптові дії з боку того, хто захищається. Якщо злочинець мав на меті застрелити поліцейського, він зробив би